

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. Autoritate Sanctorum Patrum probatur hæc veritas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

SUBSECTIO I.

Authoritate Sanctorum Patrum probatur

hec veritas.

4 **O**rigenes lib. 1. de principiis, ita de dei natura scribit: [non corpus aliquod, aut in corpore putandus est Deus, sed intellectualis natura simplex, nihil omnino adinfectionis admittens;] Sanctus Cyrillus Alexandrinus libro 1. thesauri, c. 7. sic ait: [Non compositus, sed simplex deus est, non corporeus sed intellectualis natura beatitatis;] idemque Cyrillus ad Calosyrium agens de deo hac verba profert: [Deus est corporis expertus, quod & Saluator ipse dixit inquitens deus Spiritus est, non itaque corporeus si spiritus est; neque formam corporis praesert: quod enim corpore praeditum non est, forma etiam careat necesse est; neque quantitas, aut figura in deum cadit.] Item Athanasius in Decretis Synodi Nicaenae contra Arium, ibi: [homo ex materia, & eaque patibili creatus est; Deus contra immaterialis, & incorporeus existit.] praeterea Gregorius Nazianzenus de fide: [Quae est substantia Dei (inquit) nisi ipsum, quod deus? simplex, singulare, purum, nulla concretionem permixtum, simplicum, bonum, perfectum, beatum, integrum, sanctum, totum.] & oratione 2. de Theologia, ait: [deum non esse corpus ne aliqui compositio admittatur.] Sanctus Bernardus libro 5. de consideratione cotum, 7. tam simplex deus incorporeus quam vnus est, & serm. 80. in Cantica, [sola (inquit) summa & increata natura hanc sibi vendicat meram, puram ab omni corpore singularemque suae naturae simplicitatem;] idem docet Sanctus Anselmus, in monologio, cap. 6. Sanctus Augustinus, libro 9. de Trinitate, cap. 6. ubi egregie hanc spiritualitatem declarat idem ipsum confirmant Elias Cretensis, in oratione 3. Nazianzeni. Rufinus in explicatione Symboli.

Authoritate Scripturae probatur haec veritas.

5 **E**t primo patet hoc ex verbis Christi Domini Ioannis 4. ibi, [Spiritus est Deus, & eos qui adorant eum in spiritu, & veritate oportet adorare.] cui etiam consonat illud Pauli 2. ad Corinth. 3. dominus autem spiritus est, ubi autem Spiritus domini ibi libertas;] at constat spiritum a corporum natura solutum esse, ut testatur Christus ibidem apud Ioannem: [Spiritus carnis & ossa non habet, sicut me videris habere:] ergo Deus, qui spiritus est minime corporeus est, quod amplius manifeste patet ex illis verbis Isaiae cap. 40. [Qui ergo similem fecistis deum? aut quam imaginem ponetis ei? nunquid sculpsit conflavit Faber, aut Aurifex auro figuravit illud, & laminis argenteis argentarius? forte lignum, & imputribile elegit artifex sapiens, quarit quomodo statuat simulachrum quod non moueatur: Numquid non scitis? nunquid non audistis? nunquid non annuntiaturum est vobis ab initio?] Plane hac tanta Prophetarum verborum inculcatio grauissima causa non vacat: nam si Deus corporeus esset, cur auro, vel argento, aut ligno, aut lapide effigiari non posset? quid reprehensione, aut animaduersione dignum esset, si ut corporeus est, corporeum illi simulachrum erigessetur? At iis

Propheta deum omnino formae expertem esse declarare voluit, ac propterea nulla posse diuinam naturam arte effingi, ut corporea esse existimeretur: cui optime consonant verba Pauli Act. 17. cum ait: [Genus ergo cum simus dei, non debemus aestimare auro, aut argento, aut lapidi, sculpturae artis, & cogitationis hominis diuinum esse simile;] siquidem perspicuum est ea arte tantummodo referri posse, quae corporea sunt, cum vero, diuina natura nullo artis simulachro exhiberi possit, liquido constat incorpoream esse.

At idem Paulus deum vocat inuisibilem 1. Tim. 6. Regi saeculorum (ait) immortalis, & inuisibilis, soli deo honor, & gloria:] At quomodo Deus inuisibilis a Paulo diceretur, si corpore constaret, quod suapte natura visibile est?

6 **P**raeterea vera fides, sacris literis innixa Deum infinitum esse docet: ait enim David Psal. 47. [Magnus dominus, & laudabilis nimis, & magnitudinem eius non est finis;] Quod autem infinitum est, nullis potest terminis concludi, nec consequenter figura constare cum figura certus terminis necessario constet. Quod si deus corporeus est, & figuram, & membra, & partes gerit: certe infinitus esse non potest, cum certis limitibus includatur. Cum vero id fidei, ac Scripturis repugnet, sine liquet non corporeum, sed incorporeum esse.

8 **D**eum insuper totum vbique esse, & vbique diffundi sacra litera constanter praedicant, David Psal. 138. [Quo ibo a spiritu tuo, aut quo a facie tua fugiam? si ascendero in caelum tu illic es, si descendero in infernum, ades, &c.] & Ierem. 23. [Putasne deus de vicino ego sum, dicit dominus, & non deus de longe? si occultabitur vir in absconditis, & ego non video eum; nunquid non caelum, & terram ego impleo?] At si corporeus est, & membra vt homo habet, sequitur plane quod non sit vbique totus, cum corpus vbique diffundi non possit.

9 **R**ursus qui Deum corporeum esse affirmant compositionem in deo coguntur fateri: neque enim vllum corpus dari potest, quod sit compositionis expertus, atque ita fieret, vt nec omnia, quae in deo sunt, infinitam perfectionem attingerent, quaelibet enim illarum partium, ex quibus componeretur minor esset suo toto, & consequenter non aequae, ac totum perfecta esset: cum vero quod est infinito minus, proculdubio finitum sit: partes illae seorsim acceptae, non essent infinitae perfectionis, sed finitae: atque inde tandem sequi necesse esset, vt cum totum nihil sit extra partes, si partes quibus deus componitur finitae sint, totum ipsum finitum esse oporteat: quod tum Scripturae, tum fides omnino exhorret.

10 **A**d hoc etiam illud commodum sequitur. Quod cum deum immortalem sacra litera asserant, vt patet 1. ad Timoth. 6. [Rex regum & dominus dominantium, qui solus habet immortalitatem.] David Psal. 101. [Tu autem, idem ipse es, & anni tui non deficient, & tu autem domine in aeternum permanes.] Quod si compositus esset deus, is vt ait Damascenus lib. 1. Orihod. fid. c. 4. dissolutioni obnoxius esset: [Quoniam portumodo (inquit) passionis expertus erit, quod ex elementis constatur, atque in eadem rursus dilabitur?] compositio, quidem pugnae origo est, pugna dissidii, dissidium solutionis, ac interitus. Interius autem a deo procul arcendus est, & ideo Didymus libro 2. de Spiritu sancto, ad medium: [Deus simplex in composita spiritualisque naturae, neque organa habet, neque partibus compo-

nitur.]

nitur.] Bern. lib. 5. de consider. ad Eugenium, Chry-
sost. hom. 38. in acta. Greg. Naz. oratione 34.

Secundo applicari possunt loca, in quibus ter-
tia persona Trinitatis dicitur Spiritus Sanctus,
cum personæ eiusdem naturæ sunt æquales, si
vna persona est spiritus tres personæ dicatur Spi-
ritus sanctus, patet. Tertio, loca, in quibus Deus
dicitur inuisibilis, manifeste hanc etiam verita-
tem conuincunt, quæ cuique facile occurrunt,
accedit ad hoc D. Thom. lib. 1. contra Gentes,
cap. 20. ubi sic ait & probat hanc veritatem:
[Ex prædictis autem ostenditur quod deus non
est corpus, omne enim corpus cum sit continuum
compositum est, & partes habens: deus autem
non est compositus, ut ostensum est, igitur cor-
pus non est. Secundo probatur, omne quantum
est aliquo modo in potentia; nam continuum est
potentia diuisibile in infinitum, numerus autem
in infinitum est augmentabilis; omne autem cor-
pus est quantum: ergo omne corpus est in po-
tentia; deus autem non est in potentia, sed actus
purus, ut ostensum est: ergo deus non est corpus.
Adhuc si deus est corpus, oportet quod sit ali-
quod corpus naturale, nam corpus mathemati-
cum non est per se existens, ut Philof. probat,
eo quod dimensionales accidentia sunt, non autem
est corpus naturale, cum sit immobilis, ut osten-
sum est, omne autem corpus naturale mobile est;
deus igitur non est corpus. Amplius, omne corpus
finitum est, quod tam de corpore circulari quam
de recto probatur in 1. cæli, & mundi, quod li-
bet autem corpus finitum intellectu, & imagi-
natione transcendere possumus. Si igitur deus
est corpus, intellectus, & imaginatio nostra ali-
quid maius deo cogitare possunt, & sic deus non
est maior intellectu nostro, quod est inconue-
niens, non est igitur corpus: adhuc cognitio in-
tellectiva certior est, quam sensitiua; inuenitur
autem aliquod obiectum sensus in rerum natura:
ergo & intellectus, sed secundum ordinem obie-
ctorum est ordo potentiæ, sicut, & distinctio:
ergo super omnia sensibilia est aliquid intelli-
gibile in rerum natura existens, omne autem corpus
in rebus existens est sensibile; igitur super omnia
corpora est aliquid accipere nobilius: si igitur deus
est corpus, non erit primum, & maximum ens.

Præterea, quolibet corpore non viuentem
viuentem est nobilior, quolibet autem corpore vi-
uente sua vita est nobilior, cum per hoc habeat
supra alia corpora nobilitatem; id ergo quo ni-
hil est nobilius, corpus non est, hoc autem est
Deus: ergo non est corpus. Item inueniuntur ra-
tiones Philosophorum ad idem ostendendum, pro-
cedentes ex æternitate motus, in hunc mundum:
in omni motu sempiterno, oportet quod primum
mouens non moueatur, neque per se, neque per
accidens, (sicut ex prædictis patet.) Corpus au-
tem cæli mouetur circulariter motu sempiterno:
ergo primus motor eius non mouetur, neque per
se, neque per accidens, nullum autem corpus mo-
uetur localiter nisi moueatur, eo quod oportet mo-
tum, & mouens esse simul, & sic corpus mouens
moueri oportet, ad hoc quod sit simul cum cor-
pore moto. Nulla etiam virtus in corpore mouet,
nisi per accidens moueatur, quia moto corpore
mouetur per accidens virtus corporis: ergo pri-
mus motor cæli non est corpus, neque virtus in
corpore, hoc autem ad quod ultimo reducitur
motus cæli sicut ad primum mouens immobile,
est Deus, Deus igitur non est corpus.

12 Dices, scriptura sæpe Deo tribuit corporis hu-
mani membra, igitur corporeus est. At cur po-

tius non inferunt: ergo homo est? sane ineptum
esse huiusmodi argumentationem oratio ipsa de-
clarat. Nam si puræ scripturarum literæ standum
est, cum plerumque scriptura Deum leonem ap-
pelleret, plerumque lapidem, interdum vermem, sæpe
ignem, vitem &c. cur non etiam Deum leonine
naturæ, aut lapideæ, demum aut vermæ, aut
igneæ, aut vitem esse, cum id sacræ literæ tradant,
non existimantea sane ratio est, quia, ut Paulus
ait, [litera occidit, spiritus autem viuificat,] in
his ergo non litera, sed spiritus querendus est.
Plerumque namque scriptura sub literæ cortice
abscondit, in quibus latentia mysteria, potius
quam ipsam literam nobis contemplanda offert.
Nam quis Deum aut flumem, aut fontem, aut
petram, aut onem, aut id genus aliqua, quo scri-
ptura Deo tribuit, absque summa impietate, ac
ingenti blasphemia esse iuxta literam sentiat?
Quapropter in iis res non iuxta primam, ac ex-
tremam literæ significationem accipienda est: sed
quid res ipsa per literam significata altius in ani-
mo pariat, inspicendum est: quod in omnibus me-
taphysicis loquutionibus contingit.

Quæ cum ita sint, plane constat quodcumque
scriptura membra Deo tribuit, ut puta caput, ocu-
los, linguam, aures, manus, brachia, pedes, &c. illa
non iuxta literam, sed metaphorice exponenda esse:
atque in iis non literæ corticem, sed latentem sub
litera spiritum ac mysterium perpendi oportet.
Atque in eo plurimi ex antiquis Patribus maxi-
me elaborauerunt, ut membra illa quæ Deo attri-
buuntur, non ei ineffe naturaliter, sed tantummodo
secundum quandam loquendi formam osten-
derent. Hac de causa Hieronymus libellum quendam
scripsit de membris Domini: ubi inter alia
hæc habet: [Vbiunque sacra scriptura sparsim
per libros diuinos, in Deo motus animæ, seu hu-
mana membra describit, id est, caput, oculos palpe-
bras, aures, os, labia, linguam, &c. item motus ani-
mæ, iram, furorē, obliuionē, penitentiam, recorda-
tionē, &c. non carnaliter iuxta historiam à recte
intelligentibus accipienda sunt, sicut à Iudeis, ac
plerumque hæreticis carnaliter sapientibus, qui Deū
corporeum, atque locale opinantur, sed spiritualiter
omnia de eo intelligenda sunt, & consideranda.] Atque
hanc Diui Hieronymi sententiā amplectuntur Io-
Chrysostomus, 1. 2. in Gen. Alex. Cyrillus lib. 1. cont. Iul.
Greg. Naz. orat. 13. His vero prior Philo Iudeus
eamdem explicauerat, cum in lib. de sacrificio Abelis, & Cain,
ubi inter alia hæc habet; [itaque nec illa quidem,
quæ insunt hominibus, de Deo dicuntur proprie,
sed per quendam abusum nominum, quo infirmitas
nostræ succurritur. Quamobrem aufer (ō anima)
quicquid est genitum mortale, mutabile, profa-
num, quando de Deo ingenito, corruptibilibus san-
ctoque solo beato cogitas.]

His suffragatur, quæ scribit Ioan. Cassinus lib. 8.
Inst. c. 4. [Itaque (inquit) ut hæc quæ Deo caput, na-
res, aures, obliuionē, tribuunt, secundum literam non
absque nefando sacrilegio possunt intelligi super eo,
qui inuisibilis, ineffabilis incōprehensibilis, ineffi-
mabilis, simplex, & incōpositus Sanctarū Scriptu-
rarū auctoritate definitur, ita ne furoris quidē, &
iræ perturbatio illi inde mutabili naturæ sine in-
gère blasphemia poterit coartari. Nam huiusmodi
significatione membrorum diuinis efficientias Dei,
& immensas operationes eius sentire debemus;
quæ nobis nisi per hæc vilitata membrorum vo-
cabula nequeunt intimari.] Præter hos Ioann. Da-
cabus libro 1. Orithod. fid. capite 14. omnia
Deo attributa membra mystice exponit. Quod
etiam